

DRŽAVNO SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV SLOVENIJE

Tipi osebnosti in naravni elementi v oblikovanju

Raziskovalno področje OBLIKOVANJE

Raziskovalna naloga

Avtorica Lorena Hamler

Mentorica Marija Toure

Srednja šola za oblikovanje Maribor

Maribor, 2020

VSEBINA

ZAHVALA	4
POVZETEK.....	5
UVOD.....	6
1 HIPOTEZA.....	7
2 PREGLED OBJAV OZ. TEORETIČNI DEL	8
2.1 MYERS-BRIGGSOV VPRAŠALNIK OSEBNOSTNIH TIPOV	9
2.1.1 ANALITIKI (_NT_-A/T).....	13
2.1.2 DIPLOMATI (_NF_-A/T)	14
2.1.3 STRAŽARJI (_S_J-A/T)	15
2.1.4 RAZISKOVALCI (_S_P-A/T).....	16
2.2 NARAVNI ELEMENTI – ALKEMIJA	17
2.2.1 OGENJ.....	17
2.2.2 VODA.....	18
2.2.3 ZRAK	18
2.2.4 ZEMLJA	18
3 METODOLOGIJA.....	19
4 REZULTATI.....	20
4.1 ANALIZA DOKUMENTOV	20
4.2 INTERVJUJI.....	20
4.3 ANKETA.....	21
4.4 PRIMER LASTNE PRAKTIČNE UPORABE UGOTOVITEV	24
5 DISKUSIJA.....	26
5.1 UPORABA V OBLIKOVANJU	26
6 DRUŽBENA ODGOVORNOST	28
7 SKLEPI.....	29
8 VIRI IN LITERATURA	30

Kazalo slik:

Slika 1: Lik vode (lasten vir).....	24
Slika 2: Lik ognja (lasten vir).....	24
Slika 3:Lik vetra (lasten vir)	25
Slika 4:Lik zemlje (lasten vir)	25

ZAHVALA

Najprej se iskreno zahvaljujem mentorici, ki mi je pomagala in vesto spremljala moje raziskovanje in potek dela. Iskrena hvala tudi vsem anketirancem in intervjuvancem za sodelovanje. Zahvaljujem se tudi vsem profesorjem in delavcem šole, ki so mi pomagali pri oblikovanju raziskovalne naloge.

POVZETEK

V svoji nalogi sem raziskala, kako ljudje, natančneje srednješolci, povezuje naravne elemente z osebnostnimi tipi. V oblikovanju je zelo pomembno, da poznamo simboliko posameznih elementov in barv, saj je od tega odvisno, kakšno sporočilo želimo podati javnosti, pa če se tega opazovalec zaveda ali ne. Zato sem v nalogi želela natančneje raziskati povezavo med štirimi naravnimi elementi in tipi osebnosti, ki so bili oblikovani po Myers-Briggsovi tipologiji osebnosti.

UVOD

Pri oblikovanju risanke, igre ali mobilne aplikacije je zelo pomembno, da oblikujemo like, s katerimi se lahko posamezniki poosebijo. To je še posebno pomembno pri idejah, ki temeljijo na kakršnikoli temperamentnih značilnostih. Za prikaz le-teh moramo upoštevati pravila neke splošne simbolike, splošnega pomena barv, oblik, materiala oz. tekstur ... V svoji nalogi sem se odločila prikazati eno vrsto delitve osebnosti v povezavi z naravnimi elementi. Raziskala sem splošno uporabo v oblikovanju v primeru, ko želimo prikazati določen temperament in ga uporabiti v različnih projektih s področja oblikovanja.

1 HIPOTEZA

H: Osebnosti lahko univerzalno prikažem tako, da izražajo značilnost vsake skupine v povezavi z naravnimi elementi. (So lahko prepoznavne.)

Ljudje so že od zore časa risali sheme, s katerimi so opisali in kategorizirali naše osebnosti. Od štirih temperamentov starodavnih civilizacij do najnovejših napredkov psihologije smo bili usmerjeni v prilagoditev spremenljivk in zapletenost človeške osebnosti v dobro opredeljene modele.

Že od prazgodovine so se ljudje zanašali na naravo. To je tisto, kar nas spreminja in vpliva na naše življenje. Ker si ljudje določenih naravnih pojavov niso znali razložiti, so jih spremenili v mitološka bitja in osebe ter jim na podlagi pojava dali značilnosti. To so npr. grški bogovi. Če primerjamo samo Zeusa – je bog strele in glavni med bogovi; povezali so ga z močjo, odločnostjo in mi pripisali nekoliko vzkipljivosti, kakršen je tudi sam udar strele. Sama pa še nisem zasledila obratne povezave, da bi elemente povezali z osebnostnimi lastnostmi (razen v primeru astrologije).

2 PREGLED OBJAV OZ. TEORETIČNI DEL

Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) je vprašalnik, na podlagi katerega ljudi razdelimo glede na to, kako ljudje dojemajo svet in sprejemajo odločitve. MBTI je ime dobil po dveh Američankah, Katherin Cook Briggs in njeni hčeri Isabel Briggs Myers. Za osnovo svojega dela sta vzeli teorijo švicarskega psihologa Carla Junga. Ta je menil, da ljudje doživljamo svet s pomočjo štirih psiholoških funkcij.

CARL GUSTAV JUNG

Švicarski psiholog in zdravnik je bil rojen 26. Julija 1875. S svojim delom je veliko prispeval k razvoju psihologije, še posebej analitične psihologije. Jung je menil, da ljudje stremimo k uresničitvi svojega pravega jaza. Na človeka naj bi vplivale preteklost in odločitve oz. Možnosti iz prihodnosti. Pri tem naj bi igrala veliko vlogo tudi podzavest, v kateri so skriti vsi nagoni in obrambni mehanizmi. Podzavest je tako razdelil na osebno in kolektivno. Kolektivno zavest sestavljajo spominski sledovi pračloveka oz. Živalskih prednikov – ta naj bi bila pri vseh ljudeh enaka. Osebno nezavedno sestavljajo spomini ki jih je osebek nekoč doživel, vendar jih je zaradi znanih/nezanih razlogov potlačil. Znani so tudi Jungovi arhetipi – gre za univerzalne vzorce obnašanja, simbole, ki so dostopni skozi nezavedno. Nekateri od arhetipov, ki jih je prepoznal Jung, so arhetip matere, očeta, modreca, otroka, maga, smrti in junaka.

V svoji zelo znani Rdeči knjigi je sam raziskoval svojo podzavest. Podobe iz le-te je tudi sam ilustriral ter poskušal razbrati in razložiti njihov pomen v psihologiji in alkimiji. Alkimijo raziskuje kot tok, ki kaže značilnosti podzavesti

„Nezavedno je in ostaja zunaj dosega vsake subjektivne samovoljnosti ter je del narave, ki je ni mogoče niti kakorkoli popraviti niti izpriditi, sočasno pa je tudi del njene skrivnosti, ki ji ljudje lahko le prisluhnejo, ne morejo pa je otipati. Da se zavest upira nezavednemu in ga podcenjuje, je zgodovinska razvojna nujnost, saj se zavest sicer sploh ne bi mogla razlikovati od nezavednega. Zavest sodobnega človeka se je oddaljila od nezavednega in marsičesa ne razume, nezavedno pa si zmore zapomniti prastare svete nenavadnosti in jih ob ustreznih priložnostih priklicati v spomin. Doživljanje nezavednega je osebna skrivnost, dodaja pisec in s tem utiša morebitne dvomljivce. Naloga zdravnika je pomagati pacientu, da bo sposoben

živeti in razumeti vse tiste stvari, ki jih v času trajanja konflikta ustvarja nezavedno./.../ Iz alkimističnih simbolov je mogoče razbrati, da oblike individualnega doživljanja variirajo okoli določenih univerzalnih osrednjih tipov. To so tiste prapodobe, iz katerih veroizpovedi zajemajo svoje vsakokratne absolutne resnice. Sodobna psihologija nezavednega naj bi bila povezana z alkimistično simboliko. /.../ Po knjigah velikega psihologa segamo, ker nam odstira pot v nezavedno, razgrinja poganski izvor sodobnih simbolov, se vrača v antiko in v srednji vek, problemsko povezuje vzhodno in zahodno filozofijo ter razkriva in pojasnjuje simboliko števil, živali, prvin in bogov.” Marija Švajcar, Carl Gustav Jung: Alkimija in psihologija, 02. 02. 2007, <https://ars.rtv slo.si/2017/10/carl-gustav-jung-psihologija-in-alkimija/>

2.1 MBTI

Carl Gustav Jung je menil, da ljudje doživljajo svet s pomočjo štirih glavnih funkcionalnih funkcij. Jung je izpostavil dva para kognitivnih funkcij (racionalni par, mišljenje in čutenje) in iracionalni par (intuicijo in zaznavanje). Eden ključnih Jung-ovih prispevkov je bil tudi razvoj koncepta Introverzije in ekstraverzije – teoretiziral je, da se vsak izmed nas uvršča v eno od teh dveh kategorij, bodisi se osredotoča na notranji svet (Introvert) ali na zunanji svet (sExtravert). Poleg Introverzije in ekstraverzije je Jung skoval koncept tako imenovanih kognitivnih funkcij, ločenih v kategorije Na podlagi njegovega dela sta Isabel Briggs Myers ob pomoči svoje matere Katharine Briggs okoli leta 1840 razvili Myers-Briggs tipologijo osebnosti. Razvili sta mersko skalo, ki se je gibala med štirimi glavnimi psihološkimi funkcijami: introverzija/ekstraverzija, zaznavanje/intuicija, mišljenje/občutek, presojanje/dojemanje. Vsaka oseba naj bi imela eno prednostno kakovost iz vsake kategorije, kar je ustvarilo 16 edinstvenih vrst oz. kombinacij. zato

stavprašljiviVečino raziskav, ki podpirajo veljavnost MBTI-ja, pripravil Center za aplikacije psihološkega tipa, organizacija, ki vodi fundacija Myers-Briggs, in je bila objavljena v lastni reviji Centra Journal of Psychological Type, ki odpira vprašanja neodvisnosti, pristranskosti in navzkrižje interesov. ,Test je namenjen vsem, posameznikom in podjetjem, da bi ljudi razvrstil na podlagi glavnih naravnih razlik. MBTI temelji na teoriji, da imamo vsi posebne preference pri oblikovanju svojih izkušenj, in te večje naklonjenosti temeljijo na naših interesih, potrebah, vrednotah in motivaciji.

Čeprav MBTI spominja na nekatere psihološke teorije, ga pogosto uvrščamo k psevdoznanosti, zlasti kar zadeva njegove domnevne napovedne sposobnosti. Znatne znanstvene pomanjkljivosti najdemo predvsem v slabi veljavnosti (ne moremo meriti tistega, kar želimo, brez elementov ki so zelo subjektivni), slabi zanesljivosti (eni osebi predlaga več rezultatov), meritvi kategorij kot posamezne, čeprav se dopolnjujejo in niso celovite. Štiri delitve, uporabljene v MBTI, imajo tudi povezavo s štirimi lastnostmi osebnosti Big Five, ki je prav tako priznan sistem. ekstravertiranostostale

Katharine Cook Briggs se je lotila raziskovanja osebnosti leta 1917. Med znanci in družino je opazila močna razlikovanja med osebnostmi. Briggs se je lotila raziskovanja in študij Jungovega dela, ugotovila je tudi da njene ugotovitve se niso popolnoma ujemale z njegovimi, čeprav so si bile med seboj podobne. Najprej je sama predlagala tipologijo, ki bi se delila na štiri vrste temperamenta. Njeni prvi publikaciji sta bila dva članka, ki opisujeta Jungovo teorijo, v reviji New Republic (Nova republika) leta 1926, Meet Yourself Using the Personality Paint Box ("Spoznajte se z uporabo osebnostne barvne škatle") in 1928, Up From Barbarism ("Od barbarstva"). Briggsina hči Isabel Briggs Myers se je pridružila materinim tipološkim raziskavam in jo kasneje postopoma v celoti prevzela. Po obsežnem preučevanju Jungovega dela sta Briggs in njena hči zanimanje za človeško vedenje razširili v prizadevanja, da bi teorijo psiholoških vrst spremenili v praktično uporabo. Niti Myers niti Briggs nista bili formalno izobraženi v disciplini psihologije in obe sta bili samoukinji s področja psihometričnega testiranja.

Briggs in Myers sta na podlagi Jungovih izvornih konceptov razvili svojo lastno teorijo psihološkega tipa, na kateri MBTI temelji. Briggs in Myers sta začela kazalec ustvarjati med drugo svetovno vojno v prepričanju, da bo poznavanje osebnih preferenc pomagalo ženskam, ki vstopajo v industrijsko delovno silo, prvič ugotoviti, katera delovna mesta iz vojnega časa bi bila "najbolj udobna". Priročnik Briggs Myers Type Indicator je izšel leta 1944, leta 1956. Je spremenil ime v "Myers-Briggs Type Indicator". Jung-ove tipološke teorije so postavile zaporedje štirih kognitivnih funkcij (mišljenje, občutek, čutenje in intuicija), pri čemer ima vsaka po eno polarno usmeritev (ekstravertizacija ali introverzija), kar daje skupno osem prevladujočih funkcij. MBTI temelji na teh osmih hipotetičnih funkcijah, čeprav z nekaterimi razlikami v izražanju glede na Jungov model. Razvili sta tipologijo v kateri je 16 osebnostnih tipov. Vsaka kategorija ima štiri spremenljivke, ki se povezujejo med pari: N ali S

(intuition/sensing oziroma intuicija/zaznavanje), I ali E (intro- in ekstravertiranost), F ali T (feeling/thinking oziroma čutenje/mišljenje) in P ali J (perception/judging oziroma dojetanje/presojanje). S tem sta razvili priročen način za opis vrstnega reda junganskih preferenc vsake osebe – tako so se rodili štirimestni akronimi. Noben osebnostni tip ni "najboljši" ali "boljši" od katerega koli drugega. To ni orodje, namenjeno iskanju disfunkcije ali nenormalnosti. Namesto tega je njegov cilj preprosto pomagati, da boste izvedeli več o sebi.

Noben osebnostni tip ni "najboljši" ali "boljši" od katerega koli drugega. To ni orodje, namenjeno iskanju disfunkcije ali nenormalnosti. Namesto tega je njegov cilj preprosto pomagati, da boste izvedeli več o sebi. Vprašalnik je sestavljen iz štirih različnih lestvic:

Ekstrovertiranost (E) – introvertiranost (I); orientacija pozornosti – načini vzpostavljanja stika
Dihotomijo ekstraverzije in introverzije je prvi raziskal Jung v svoji teoriji osebnostnih tipov kot način, kako opisati, kako se ljudje odzivajo in sodelujejo s svetom okoli sebe. Čeprav so ti izrazi znani večini ljudi, se način uporabe tu nekoliko razlikuje od njihove priljubljene uporabe. Ekstroverti se "usmerjajo navzven" in so ponavadi usmerjeni v akcijo, uživajo v pogostejši socialni interakciji in dobijo energijo iz preživljanja časa z drugimi ljudmi. Introverti se "obračajo navznoter" in so nagnjeni k razmišljanju, uživajo v globokih in smiselnih socialnih interakcijah in se počutijo napolnjene, potem ko preživijo čas sami. Do neke mere vsi izpostavljam o ekstroverzijo in introverzijo, vendar ima večina od nas navadno splošno prednost pred enim ali drugim.

Zaznavanje oz. realističnost (S) – intuicija oz. vizionarstvo (N); sprejemanje informacij – načini zaznavanja situacij

Ta lestvica vključuje gledanje, kako ljudje zbirajo informacije iz sveta okoli sebe. Tako kot pri ekstraverziji in introverziji tudi vsi ljudje preživijo nekaj časa za občutek in intuitijo, odvisno od situacije. Po MBTI so ljudje na enem ali drugem področju ponavadi prevladujoči. Ljudje, ki imajo raje zaznavanje, ponavadi veliko pozornosti posvečajo resničnosti, zlasti tistemu, kar se lahko naučijo iz lastnih čutov. Običajno se osredotočajo na dejstva in podrobnosti ter uživajo v pridobivanju praktičnih izkušenj. Tisti, ki raje intuicijo, posvečajo več pozornosti stvarjem, kot so vzorci in vtisi. Uživajo v razmišljanju o možnostih, predstavljanju prihodnosti in abstraktnih teorijah.

Razmišljanje oz. logika (T) – občutek oz. empatija(F); predelava informacij – predelava informacij

Ta lestvica se osredotoča na to, kako ljudje sprejemajo odločitve na podlagi informacij, ki so jih zbrali iz svojih funkcij zaznavanja ali intuicije. Ljudje, ki raje razmišljajo, dajejo večji poudarek dejstvom in objektivnim podatkom. Pri tehtanju odločitve so običajno dosledni, logični in neosebni. Tisti, ki imajo raje občutek, verjetneje upoštevajo ljudi in čustva, ko pridejo do zaključka.

Presojanje oz. načrtovanje (J) – zaznavanje oz. iskanje (P); življenjska naravnost – načini orientacije v življenju

Končna lestvica prikazuje, kako se ljudje ponavadi ukvarjajo z zunanjim svetom. Tisti, ki se nagibajo k presojanju, imajo raje strukturo in trdne odločitve. Ljudje, ki se nagibajo k zaznavanju, so bolj odprti, prilagodljivi in prilagodljivi. Ti dve tendenci se povezujeta z drugimi lestvicami.

Odločnost (-A) in previdnost (-T); identiteta

Ta razdelitev pri vsaki izmed osmih variir oz. Je zadnja spremenljivka, ki ima preveč drastičnega vpliva. Govori predvsem o tem, kako smo prepričani v naše odločitve in zmožnosti ter s kakšno samozavestjo jih ipeljemo. Odločni ljudje so prepričani v svoja dejanja in odporni na stres, toraj niso zaskrbljeni. Previdni tipi pa so občutljivi na stres in ta ima velik vpliv na njih. Močan vpliv imajo čustva, vendar so zagnani, perfekcionistični in silijo k napredku.

Test je eden najbolj popularnih psiholoških instrumentov, ki se danes uporablja. Približno dva milijona odraslih v ZDA vsako leto dopolni popis. Danes najdemo ta test tudi na spletu, vendar vse različice niso prave in ne izpolnjujejo vseh predpisov oz. Delov pravega MBTI-testa.

DELITEV TIPOV OSEBNOSTI

2.1.1 ANALITIKI (_NT_-A/T)

Ti tipi osebnosti zajemajo racionalnost in nepristranskost, odmevni so na področju intelektualnih razprav in znanstvenih ali tehnoloških področij. So močno neodvisni, odprti, krepke volje in domišljive, k mnogim stvarim pristopajo s praktičnega vidika in jih veliko bolj zanima, kaj kako deluje, kot pa tisto, kar vsem ustreza. Te lastnosti naredijo analitike odlične strateške mislece, hkrati pa povzročajo težave tudi pri družbenih ali romantičnih prizadevanjih.

INTP -A/T (introvertnost – intuicija – mišljenje – dojetanje) – logiki

Za vse stvari, ki jih zanimajo, poiščejo logična pojasnila. Bolj kot socialne interakcije jih zanimajo ideje. So tihi in prilagodljivi, dvomijo o marsičem, so pogosto kritični in zelo analitični.

INTJ -A/T (introvertnost – intuicija – mišljenje – presojanje) – arhitekti

To so zelo originalni ljudje, ki se močno trudijo, da bi uveljavili svoje ideje in dosegli cilje. Ko so zagreti za stvar, se organizirajo in jo izpeljejo do konca. Skeptični in samostojni, imajo visoke standarde tako zase kot za druge.

ENTJ -A/T (ekstravertnost – intuicija – mišljenje – presojanje) – poveljniki

To so iskreni, odločni ljudje, pripravljeni na to, da postanejo vodje. Hitro vidijo nelogične ali neustrezne procese in razvijajo sisteme, ki pomagajo rešiti organizacijske težave. Radi planirajo vnaprej. So dobro informirani, razgledani, radi širijo svoje znanje.

ENTP -A/T (ekstravertnost – intuicija – mišljenje – dojetanje) – debaterji

To so nadarjeni, bistri in zgovorni ljudje. Rešijo tudi zahtevne probleme, dobro berejo druge. Rutina jih dolgočasi, redko bodo isto stvar dvakrat naredili na enak način. Ves čas razvijajo nove in nove interese.

2.1.2 DIPLOMATI (_NF_-A/T)

Diplomati se osredotočajo na empatijo in sodelovanje, sijejo v diplomaciji in svetovanju.

Ljudje iz te skupine so kooperativni in domiselni, pogosto igrajo vlogo harmonizatorjev na svojem delovnem mestu ali v družbenih krogih. Zaradi teh lastnosti so diplomati topli, empatični in vplivni posamezniki, povzročajo pa tudi težave, ko se je treba zanašati izključno na hladno racionalnost ali težko sprejemati odločitve.

INFJ -A/T(introvertnost – intuicija – čutenje – presojanje) – zagovorniki

Radi bi razumeli motivacijo drugih, imajo jasno vizijo, kako delovati v skupno dobro. So organizirani in odločni, ko gre za njihove cilje.

INFP -A/T(introvertnost – intuicija – čutenje – dojetanje) – posredovalci

So idealistični, želijo si življenje, ki je skladno z njihovimi vrednotami in predstavami. Trudijo se, da bi razumeli ljudi in jim pomagali uresničiti njihov potencial. So prilagodljivi in odprti do drugih, razen če ti ogrožajo njihove vrednote.

ENFJ -A/T (ekstravertnost - intuicija – čutenje – presojanje) – protagonisti

To so topli, empatični, odzivni in odgovorni ljudje. Čustva, potrebe in motivacija drugih ljudi so zanje zelo pomembni. V vseh vidijo potencial in ga želijo pomagati uresničiti. Pomembni so za skupinsko rast.

ENFP.A/T (ekstravertnost – intuicija – čutenje – dojetanje) – aktivisti

So entuziasti, polni domišljije. Življenje je zanje polno novih možnosti. Želijo si veliko potrditve od drugih, pa tudi sami so pripravljeni drugim dati podporo. Pogosto se zanašajo na svojo sposobnost improvizacije in dobro retoriko.

2.1.3 STRAŽARJI (_S_J-A/T)

So sodelovalni in zelo praktični ter vključujejo in ustvarjajo red, varnost in stabilnost, kamor koli gredo. Ljudje, ki pripadajo eni od teh vrst, so navadno naporni, natančni in tradicionalni ter se odlikujejo na logističnem ali upravnem področju, zlasti tistih, ki se opirajo na jasne hierarhije in pravila. Ti osebnostni tipi se držijo svojih načrtov in se ne ustrašijo težkih nalog, kljub temu pa so lahko tudi zelo neprilagodljivi in neradi sprejemajo različna stališča.

ISTJ-A/T (introvertnost – zaznavanje – mišljenje – presojanje) – logistiki

To so resni, praktični in odgovorni ljudje. Vse radi preverijo, se razumno odločijo, kaj bi moralo biti storjeno, in brez motenj napredujejo proti svojemu cilju. Radi imajo red, so tradicionalni in lojalni.

ISFJ-A/T (introvertnost – zaznavanje – čutenje – presojanje) – zaščitniki

To so prijazni, odgovorni in mirni ljudje, ki brez težav opravljajo svoje dolžnosti. Čustva drugih so jim zelo pomembna. Stremijo k temu, da bi delovali v harmoničnem okolju, tako službeno kot zasebno.

ESTJ-A/T (ekstravertnost – zaznavanje – mišljenje – presojanje) – vodje

To so praktični, realistični posamezniki, ki stojijo z nogami trdno na tleh. Hitro sprejemajo odločitve, osredotočeni so na pridobivanje rezultatov na najučinkovitejši način. Imajo jasno predstavo o logičnih standardih, ki jim zvesto sledijo in enako pričakujejo od drugih.

ESFJ-A/T (ekstravertnost – zaznavanje – čutenje – presojanje) – konzuli

To so kooperativne osebe toplega srca. Želijo si harmonijo v svojem okolju in so odločeni, da jo bodo pomagali ustvariti. So lojalni, opazijo, kaj drugi potrebujejo v vsakdanjem življenju, in se trudijo, da bi jim to priskrbeli. Želijo si biti cenjeni za to, kar so in kar prispevajo k družbi.

2.1.4 RAZISKOVALCI (_S_P-A/T)

Te vrste so najbolj spontane od vseh, delijo pa tudi zmožnost povezovanja z okolico na način, ki je zunaj dosega drugih vrst. Raziskovalci so utilitarni in praktični, sijejo v situacijah, ki zahtevajo hitro reakcijo in sposobnost razmišljanja na nogah. So mojstri orodij in tehnik, ki jih uporabljajo na različne načine – od obvladovanja fizičnih orodij do prepričevanja drugih ljudi. Presenetljivo je, da so te vrste osebnosti nenadomestljive v kriznih situacijah, obrti in prodaji – vendar jih lahko njihove lastnosti spodbudijo tudi k tveganim prizadevanjem ali osredotočanju zgolj na čutne užitke.

ISTP-A/T (introvertnost – zaznavanje – mišljenje – dožemanje) – virtuosi

Večino časa so tihi opazovalci, a ko se pojavi težava, hitro reagirajo, da bi našli najprimernejšo in mogočo rešitev. Analizirajo, kako bi stvari lahko čim boljše delovale, zanimajo jih vzroki in posledice, radi imajo logiko in učinkovitost.

ISFP-A/T (introvertnost – zaznavanje – čutenje – dožemanje) – pustolovci

Uživajo v danem trenutku in vsem, kar se okoli njih dogaja. Radi imajo svoj osebni prostor in zadostno količino časa, da izpeljejo stvari. Držijo se svojih vrednot in ljudi, ki so zanje pomembni. Ne marajo nesoglasij in konfliktov.

ESTP-A/T (ekstravertnost – zaznavanje – mišljenje – dožemanje) – podjetniki

So ljubitelji pragmatičnega pristopa, ki jim prinese takojšnje rezultate. Teorije in koncepti jih dolgočasijo, želijo si energičnega reševanja problemov v praksi. So spontani in uživajo v vsakem trenutku, ko se lahko aktivno povezujejo z drugimi.

ESFP-A/T (ekstravertnost – zaznavanje – čutenje – dožemanje) – zabavljači

To so sproščeni, prijazni, odprti, sprejemajoči posamezniki, ki ljubijo ljudi, življenje nasploh in materialne dobrine. Radi delajo z drugimi, radi pa se med delom tudi zabavajo. Hitro se prilagajajo novim ljudem in okolju.

Ti opisi osebnosti so povzeti iz članka L. P., Maja: Spoznajte 16 osebnostnih tipov, 21. 4.

2018 na spletni stran: <https://odkrito.svet24.si/clanek/dobropocutje/spoznajte-16-osebnostnih-tipov-633993>, saj menim, da so ti opisi precej točni v primerjavi z ostalo literaturo.

Za svojo raziskavo sem se osredotočila na štiri največje skupine tako, kot so razdeljene. To so analitiki, diplomati, stražarji in raziskovalci.

»Ob veliki množici kategorizacij osebnosti je pomembno poudariti, da se nekatere lastnosti spreminjajo s starostjo ali kot odziv na življenjske okoliščine. Kljub temu so osebnostni testi lahko zelo koristni pri boljšem poznavanju samega sebe in pri iskanju svojih močnih in šibkih področij.« (<https://www.dnevnik.si/1042841937>; 5. 1. 2020)

2.2 NARAVNI ELEMENTI – ALKEMIJA

Že stari Grki so predlagali obstoj petih¹ elementov, od katerih so bili štirje snovni – voda, veter, zrak in zemlja, iz katerih je sestavljen svet. V alkimiji so kasneje tem elementom pripisali štiri trikotne simbole.

V tradicionalni zahodni okultni teoriji so elementi hierarhični: duh, ogenj, zrak, voda in zemlja – pri čemer so prvi elementi bolj duhovni in popolni, zadnji elementi pa bolj materialni in osnova. Nekateri sodobni sistemi, kot je Wicca², vidijo elemente kot enakovredne.

2.2.1 OGENJ

Velja za prvi element, saj naj bi se rodil ob nastanku vesolja. Lahko daje toplino in omogoča življenje, lahko pa tudi gori in uniči. Na duhovni ravni ogenj pomeni svetlobo, na fizični ravni pa Sonce ali Plamen.

Element simbolizira neverjetno energijo, aktivnost, ustvarjalnost, strast, svobodo, moč, ljubezen, vizijo, jezo, moč, voljo, pogum in dinamičnost. Simbolična upodobitev Ognja je trikotnik, usmerjen navzgor.

¹ Peti element naj bi bil tako imenovani Duh, imenovan tudi Aether ali Quintessence

² neopaganska religijska usmerjenost z večjim poudarkom na praksi magije.

2.2.2 VODA

Voda ima čistilno moč. Simbolično je sanjarjenje, celjenje, pretočnost, čiščenje, regeneracija, stabilnost, moč, spremembe, plodnost, predanost, prejemanje in brezpogojna ljubezen. Simbolizira smrt kot tudi ponovno rojstvo. Je življenjsko pomembna, lahko pa tudi uničujoča. Povezan je z jesenjo in njegova ustrezna smer je zahod. Obrnjen trikotnik je simbolni prikaz vodnega elementa.

2.2.3 ZRAK

Povezana je z dihanjem življenja in ji pripisujemo očiščevalno moč. Zrak simbolizira komunikacijo, inteligenco, zaznavanje, znanje, učenje, mišljenje, domišljijo, ustvarjalnost, harmonijo in potovanja. Ta vir življenja lahko včasih postane tudi sila strašnega uničenja.

Zrak je povezan s pomladjo in njegova ustrezna smer je vzhod. Znak Zrak je pokončen trikotnik, skozi katerega poteka vodoravna črta.

2.2.4 ZEMLJA

Element Zemlja ima moč čiščenja. Simbolizira blaginjo, plodnost, stabilnost, urejenost, utemeljenost, hrano, ustvarjalnost, fizično obilje, trdnost, zanesljivost, varnost, stalnost, intuicijo in modrost.

Letni čas, povezan z Zemljo, je zima in z njo povezana smer je sever. Element simbolično predstavlja obrnjen trikotnik z vodoravno črto, ki teče skozi njega.«

3 METODOLOGIJA

Svoje raziskovanje sem začela z metodo analize dokumentov, ki sem jo uporabila pri teoretičnem delu. Moji prevladujoči viri so spletni, vendar sem vključila tudi nekaj knjižnih.

Metoda, ki sem jo izbrala za praktični del, je metoda spraševanja.

Odločila sem se napraviti tri intervjuje in se bolj poglobiti v to, kako so osebki razumeli povezave. Opravila sem jih preko messengerja, saj je to najhitreje in najbolj učinkovito, saj imam vse ugotovitve takoj zabeležene. Edina slabost takšnega načina je, da oseb nisem videla iz oči v oči in nisem mogla vedeti, za katero vprašanje so morali najbolj razmisliti.

Nato sem izvedla spletno anketo, ki je bila zelo preprosta. Želela sem izvedeti predvsem, kako ljudje na hitro brez globljega razmisleka povežejo elemente s štirimi delitvami. Anketo sem ustvarila s pomočjo Google Forms in jo preko socialnih omrežij delila z drugimi.

4 REZULTATI

4.1 ANALIZA DOKUMENTOV

Element ognja bi na podlagi simboličnosti – ustvarjalnost, strast, svoboda, vizija, pogum in dinamičnost – povezali z raziskovalci, ki so praktični, sijejo v situacijah, ki zahtevajo hitro reakcijo (dinamični) in sposobnost sprotnega razmišljanja.

Voda simbolično pomeni sanjarjenje, celjenje, pretočnost, stabilnost, moč, predanost, prejemanje, empatijo in brezpogojno ljubezen, kar velja tudi za diplomatski tip, katerega glavna značilnost je, da se osredotočajo na empatijo in sodelovanje.

Zrak simbolizira komunikacijo, inteligenco, zaznavanje, znanje, učenje, mišljenje, domišljijo, ustvarjalnost. To najbolj ustreza tipu analitika, ki je močno neodvisen, odprt, s krepko voljo in domišljijo.

Za zemljo velja, da pomeni stabilnost, urejenost, utemeljenost, ustvarjalnost, fizično obilje, trdnost, zanesljivost, varnost, stalnost, intuicijo in modrost. Te značilnosti lahko povežemo s stražarskimi tipi, ki so sodelovalni in zelo praktični ter vključujejo in ustvarjajo red, varnost in stabilnost.

4.2 INTERVJUJI

Izvedla sem tri intervjuje. Skupaj s svojim mnenjem sem tako dobila štiri delitve. Svoje ugotovitve sem predstavila v spodnji preglednici:

	Oseba 1	Oseba 2	Oseba 3	Oseba 4
Diplomat	Zrak	Voda	Ogenj	Zemlja
Analitik	Voda	Zrak	Zemlja	Zrak
Stražar	Zemlja	Zemlja	Zrak	Voda
Raziskovalec	Ogenj	Ogenj	Veter	Ogenj

Na podlagi mojih intervjujev vidimo, da bi na področju podatka, ki se največkrat pojavi, lahko že dodelili določene dvojice (analitik-zrak, stražar-zemlja, raziskovalec-ogenj) vendar so odgovori še vedno precej različni, zato sem se podala v nadaljnje raziskave.

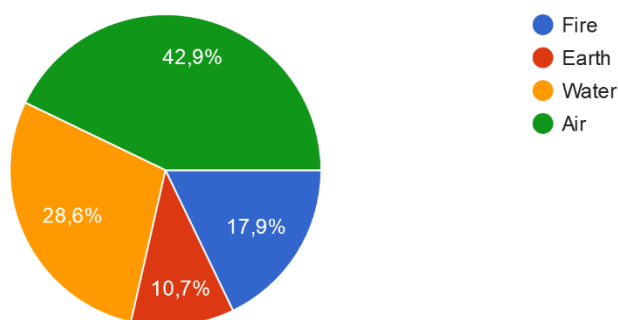
4.3 ANKETA

Izvedla sem anketo, kako ljudje asociirajo 4 največje skupine tipov osebnosti z elementi v naravi. Najprej sem to nameravala določiti po tem, kako jih jaz povezujem in asociiram, vendar sem iz same radovednosti vprašala prijatelje in ugotovila, da se naše razumevanje le-teh močno razlikuje.

Anketa je izvedena v angleščini, saj menim da se veliko stvari izgubi v prevodu, kar je po mojem mnenju bil glavni razlog za razlike, nastale v intervjujih. Prav tako sem bila pozorna na to da, so anketiranci imeli dovolj znanja angleškega jezika.

Analyst - Intuitive, thinking (rational, impartial, intellectual)

28 odgovorov

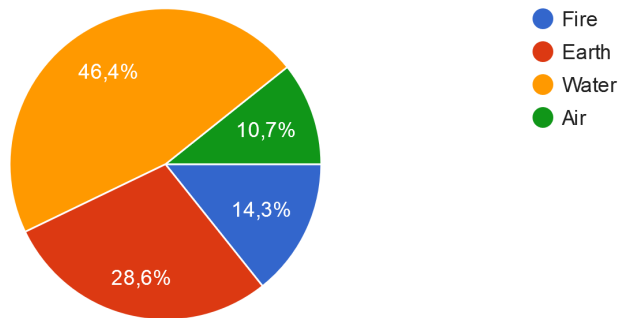

Prevod: Analitik – intuitiven, razmišljajoč (racionalen, nepristranski, intelektualen)

Analitične osebnosti je večina ljudi povezala z zrakom, in to skoraj polovica. Ta podatek se je skladal z mojimi ugotovitvami iz intervjujev.

Diplomat - Intuitive, feeling (empathy, diplomatic, passionate idealism)

28 odgovorov

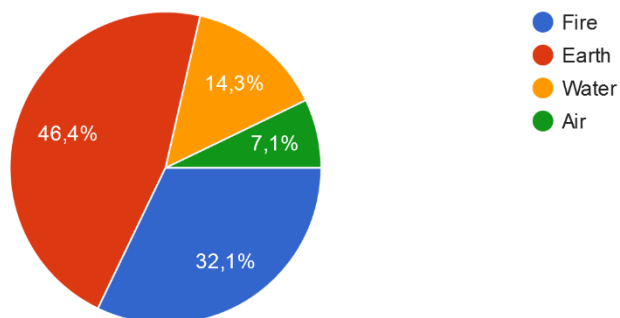

Prevod: Diplomat – intuitiven, čuteč (empatičen, diplomatski, strasten idealizem)

Pri tej delitvi opazimo močno spremembo, saj je spet skoraj polovica posameznikov povezala diplomatski tip z vodo.

Sentinel - Observant, judging (practical, focus on order, security, stability)

28 odgovorov

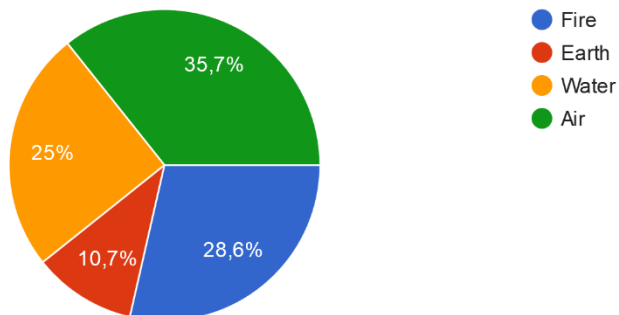

Prevod: Stražar – opazujoč, presojujoč (praktičen, osredotočen na red, varnost, stabilnost)

Stražarski tip je spet velik delež ljudi opredelil enako, in sicer ga je povežalo s zemljo.

Explorer - Observant, prospecting (spontaneity, ingenuity, lives in the moment)

28 odgovorov

Prevod: Raziskovalec – opazujoč, dojemajoč (spontan, kreativen, živi v trenutku)

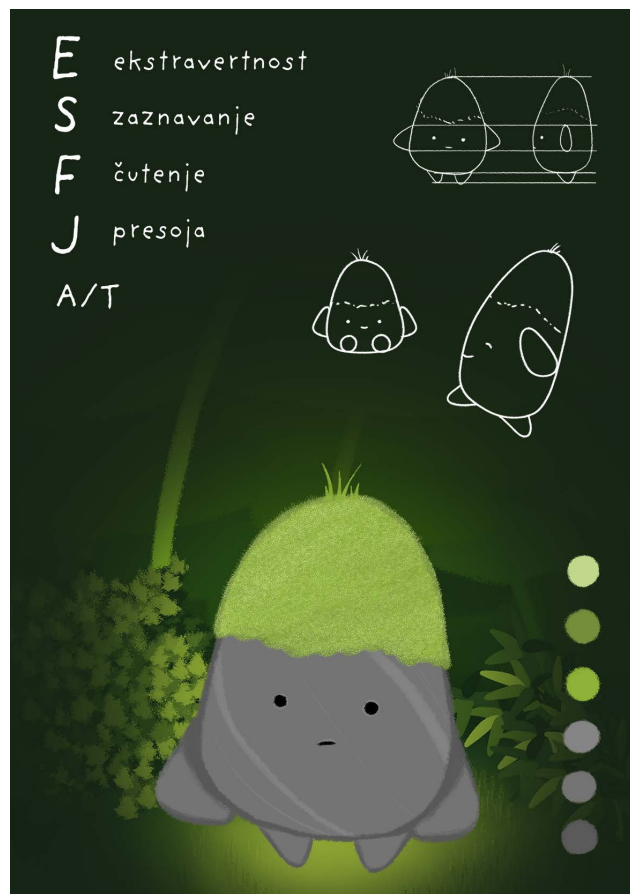
Tukaj je prišlo do najmanjših odstopanj, zato sem se odločila upoštevati rezultate intervjujev, ki so takrat bili skoraj popolnoma enotni.

Na koncu sem upoštevala rezultate ankete, vendar sem se zaradi nekaterih neskladnosti ravnala tudi po svoji logiki.

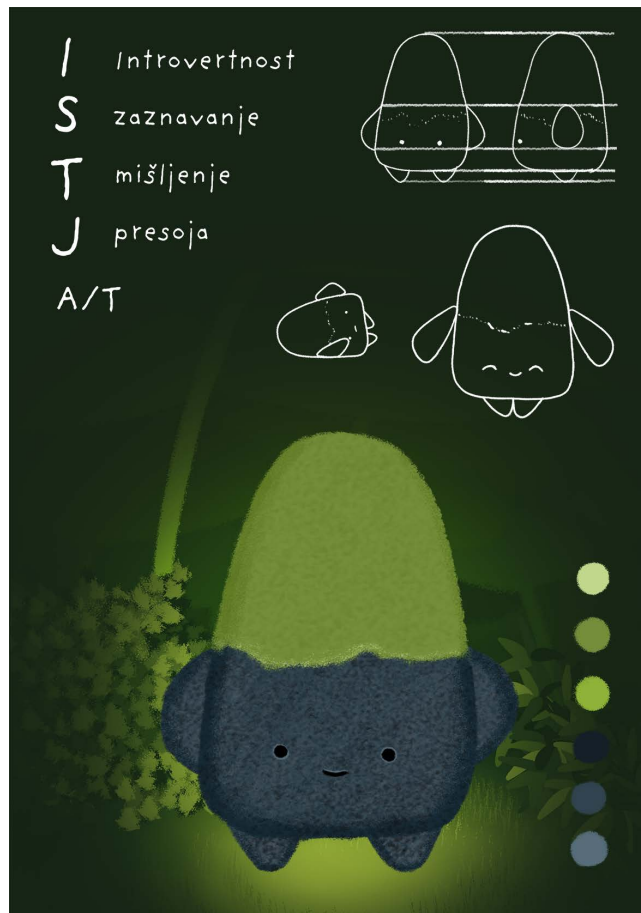
4.4 PRIMER LASTNE PRAKTIČNE UPORABE UGOTOVITEV

Slika 1: Lik vode (lasten vir)

Slika 2: Lik kamna (lasten vir)

Slika 3:Lik kamna (lasten vir)

Slika 4:Lik zemlje (lasten vir)

5 DISKUSIJA

Ugotovila sem, da smo ljudje pri dojemanju značilnosti elementov in osebnosti zelo različni. Večina rezultatov in mojih ugotovitev je zelo subjektivnih, kar pomeni, da nisem prišla do nobenega univerzalnega zaključka. Če bi želela natančnejše rezultate bi morala izvesti še več anket glede na starost, regije in druge vplive, ki spremenijo način razumevanja in asociiranja stvari.

Moje trenutne ugotovitve so, da so na podlagi mojih anket med seboj povezani:

Analitik – zrak

Diplomat – voda

Stražar – zemlja

Raziskovalec – ogenj

Rezultati, do katerih sem prišla, so daleč od enotnih, vendar menim, da bi s temeljitejšo raziskavo vseeno bilo mogoče postaviti povezavo med elementi in tipi osebnosti. Že od samega začetka smo tem elementom ljudje v obliki bogov pripisovali človeške lastnosti in že v tem je morala biti nekakšna povezava v našem razumevanju drug drugega.

5.1 UPORABA V OBLIKOVANJUU

Uporabili bi ga lahko pri oblikovanju likov³ za razne aplikacije, kjer je pomembno, da si uporabnik sam izbere figuro, ki bi ga naj predstavljala. Pri oblikovanju takšnih izdelkov je potrebno upoštevati, da bo v tem primeru aplikacijo uporabljalo veliko število ljudi, zato je pomembno, da uporabnikom ponudimo velik izbor in imajo tako najboljšo možnost najti lik, ki je njim najbolj podoben in se z njim identificirajo. Naravni elementi bi naj bili podani predvsem kot neka iztočnica za oblikovanje le-teh.

³ Strokovni termin, ki se uporablja za opis figure oz. lika ki nastopa/se pojavi v aplikaciji, knjigi ...

V obratni situaciji lahko že izbranim likom, ki so povezani z elementi, določimo osebni tip. To bi prišlo prav predvsem pri izdelavi animacij, kjer imamo temo že podano, ali pri pisanju umetniških besedil.

6 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Z nalogo želim predvsem prispevati k področju oblikovanja. Še posebej v času tehnologije, ko imamo aplikacijo skoraj za vsako stvar, je pomembno, da si ljudje lahko le-te personalizirajo oz. imajo občutek, da je to nekaj njihovega. Z uporabo mojih ugotovitev bi lahko dosegli prav to.

7 SKLEPI

S svojo nalogo nisem uspela natančno raziskati, kako ljudje povezujemo tipe osebnosti. Menim, da svoje teorije ne morem ne ovreči ne potrditi, saj bi za to bile potrebne nadaljnje raziskave. Vendar sem vseeno dosegla zanimive rezultate, ki jih bom tudi uporabila pri oblikovanju svojih izdelkov.

Na največje težave sem naletela pri veliki subjektivni obravnavi te tematike, saj si vsak lahko te pojme razlaga po svoje brez predznanja simbolike oz. temu podobnega področja.

8 VIRI IN LITERATURA

Anita Blatnik; Razvoj ločitvenega testa Jungovih tipov osebnosti in poskus njegove uporabe; Laško 2017 (elektronski vir) dostopno na <https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4201703736.pdf>; 9. 10. 2020

Vasilij Kandinski; Od točke do slike, 1985, Cankarjeva založba; Ljubljana

Spletni viri:

Carl Gustav Jung: Psihologija in alkimija, Marija Švajcer, 2017, Članek objavljen na URL naslovu <https://ars.rtvlo.si/2017/10/carl-gustav-jung-psihologija-in-alkimija/>; 9. 10. 2020

Core theory, 16 personalities, (elektronski vir) dostopno na URL naslovu <https://www.16personalities.com/articles/our-theory>; 29.12.2020

Four Elements Symbolism, Ancient-symbols.com (elektronski vir) dostopno na URL naslovu <https://www.ancient-symbols.com/four-elements.html>; 5.1.2020

Kaj je osebni test Myers Briggs?, WomenVN, 2020 (elektronski vir) dostopen na URL naslovu: <https://sl.womenvn.com/95what-is-myers-briggs525/>; 2. 2. 2020

Osnovne barve tipov osebnosti, Valentina (elektronski vir) dostopen na URL naslovu: <https://www.valentia.si/barve-tipov-osebnosti>; 29.12.2020

Spoznajte 16 osebnostnih tipov, L. P., Maja; Odkrito.si (elektronski vir) dostopno na URL naslovu: <https://odkrito.svet24.si/clanek/dobropocutje/spoznajte-16-osebnostnih-tipov-633993>; 2. 2. 2020

The five element symbols of fire, water, air, earth, spirit; Catherin Beyer; 5. 6. 2019 (elektronski vir) dostopno na URL naslovu <https://www.learnreligions.com/elemental-symbols-4122788>; 9. 10. 2020

Tipi osebnosti: katera kategorizacija je najboljša?, Maja Grobelšek, Dnevnik (elektronski vir) dostopno na URL naslovu: <https://www.dnevnik.si/1042841937>; 5.01.2020